

Vlaams
Parlement

ingediend op **61-E** (2015-2016) – Nr. 1
9 juni 2016 (2015-2016)

Advies

van de Vereniging van de Vlaamse Provincies

aan de Commissie voor de opvolging
van het klimaatbeleid in Vlaanderen

Vereniging van de Vlaamse Provincies Klimaatadvies

Naar aanleiding van de adviesvraag van de bijzondere commissie klimaat van het Vlaams Parlement (kenmerk vz/dec/comklim/jpe/20160502.011) gericht aan de Vereniging van de Vlaamse Provincies.

1. Algemene klimaatvisie en doelstelling

De Vlaamse provincies willen op een geïntegreerde wijze en met alle mogelijke partners (medebesturen, industrie, landbouwers, natuurorganisaties, burgers et cetera) de uitstoot van broeikasgassen drastisch terugdringen. Ze streven elk naar klimaatneutraliteit en willen op dit vlak ook een pioniersrol vervullen. De provincies nemen hiervoor de nodige maatregelen om de negatieve effecten van de klimaatverandering op hun grondgebied maximaal te temperen¹ en dus maximale **klimaatbestendigheid** realiseren.

Een ambitieus klimaatbeleid op Vlaams niveau is nodig opdat provincies, steden en gemeenten ook op lokaal niveau hun klimaatdoelstellingen concreet kunnen formuleren en realiseren. **Drempels en tegenstrijdigheden** moeten weggenomen worden. De Vlaamse ambitie mag niet beperkt blijven tot het terugdringen van de energiegebonden CO₂ uitstoot. Vlaanderen dient in haar klimaatbeleid alle broeikasgassen mee te nemen en moet inzetten op zowel mitigatie als adaptatie. Ook naar ETS bedrijven kan en moet Vlaanderen belangrijke stimulansen geven.

De provinciebesturen zetten niet enkel hun eigen bevoegdheden en instrumenten in, maar zetten ook **prioritair** in op de **ondersteuning van het gemeentelijk klimaatbeleid**. Daarvoor gebruiken ze het **Burgemeestersconvenant** als instrument en leidraad. De provincies onderschrijven dan ook de doelstellingen van het Burgemeestersconvenant tegen 2020 en 2030. De vijf provincies nemen hierin dan ook graag de rol van coördinator zowel in het mitigatie- als in het adaptatieverhaal op. De provincies hebben meermaals bewezen dat zij het best geplaatst zijn om de steden en gemeenten op het terrein te ondersteunen, zowel bij het uitwerken van een lokaal beleid als bij de uitvoering van concrete acties.

Zij pleiten ervoor om op alle bestuursniveaus **de verkokering** te doorbreken en elkaar de hand te reiken. Om deze doelstellingen te realiseren is er bovendien **een nauwe interbestuurlijke samenwerking noodzakelijk**. Het afsluiten van een **interbestuurlijk klimaatakkoord** lijkt zeker opportuun. In het kader van de tweede klimaattop stelt de VVP eveneens voor om een extra ronde tafel te houden om te komen tot afspraken tussen de verschillende beleidsniveaus.

---

¹ In punt 5 van dit advies vindt u de links naar de concrete plannen en ambities van de vijf provincies

2. Samen met steden en gemeenten

De provincies nemen een sterk ondersteunende rol op in het begeleiden van de gemeenten. Als er van de gemeenten een volgehouden en geïntegreerd klimaatbeleid verwacht wordt, dan moet er binnen de gemeenten voldoende capaciteit en knowhow aanwezig zijn. Het gebrek aan beschikbare ambtenaren die ingezet kunnen worden voor klimaat en duurzaamheid vormt hier een belangrijk knelpunt. De provincies nemen hier als clustermanager een uitermate belangrijke rol op door op te treden als specialist en aanspreekpunt. Dit geldt ook voor andere gemeentelijke domeinen die direct of indirect verband houden met het lokale klimaatbeleid (bijvoorbeeld landbouw, mobiliteit, ...).

Het voeren van een sterk klimaatbeleid vraagt dus om een faciliterend leiderschap waarbij beslissen, verbinden, innoveren, communiceren en ondersteunen belangrijke kerntaken zijn. De provincies hebben hier samen met de Vlaamse overheid een belangrijke rol te vervullen om goede governancetools aan te reiken die flexibel op gemeentelijk niveau kunnen worden gebruikt. Steden en gemeenten gaan sneller werk maken van een lokaal klimaatbeleid, als ze kunnen aansluiten bij een overkoepelende aanpak zoals die van de provincies (denk bijvoorbeeld aan het aansluiten bij groepsaankopen). Er zijn nog talrijke andere goede voorbeelden, bijvoorbeeld rond duurzame wijkontwikkeling, collectieve renovatie, opzetten van gedragen windenergieprojecten, klimaatgezonde bedrijventerreinen et cetera.

Essentieel is dat er met diverse organisaties en besturen wordt samengewerkt. De nadruk ligt daarbij op participatie en coproductie, eerder dan op een top-downoptreden. Het gaat dan ook om een geïntegreerde aanpak, waarbij verscheidene sectoren en beleidsniveaus elkaar vinden. Verder spelen de provincies een belangrijke rol in het proactief stimuleren en faciliteren van de uitvoering van Europees gefinancierde programma's en projecten die mee het Vlaamse klimaatbeleid kunnen stimuleren. Verregaande initiatieven op Federaal en Vlaams niveau zijn nodig opdat steden en gemeenten ook op lokaal niveau hun klimaatdoelstellingen kunnen halen. Lokale besturen zouden beloond moeten worden voor de resultaten die ze bereiken. Drempels en tegenstrijdigheden moeten weggenomen worden. Voorbeelden hiervan zijn:

- Als gemeenten hun inwoners willen overtuigen om meer gebruik te maken van het openbaar en gedeeld vervoer dan moet de toegang tot hoogwaardige openbaar vervoersknooppunten versterkt worden en waar nodig verder uitgebreid. Vooral in landelijke gemeenten is het aanbod vaak ondermaats.
- Meer lokale duurzame energieproductie, bijvoorbeeld via windmolens, vergt naast het noodzakelijke lokale draagvlak en een bovenlokale visie, ook een consequentere vergunningverlening.
- De eenzijdige steun voor bedrijfswagens is een drempel voor het promoten van alternatieven.

- Opgelegde maximale woondichtheden die compact bouwen en inbreiding (kernversterking) onmogelijk maken.
- Als gemeenten, bijvoorbeeld voor een nieuwe woonwijk, een E-peil voor woningen willen opleggen dat verder gaat dan het wettelijke, dan wordt de controle hierop bij de gemeenten gelegd. Dit weerhoudt gemeenten om strengere E-peilen op te leggen.
- Via de milieuwetgeving kunnen meer mogelijkheden gecreëerd worden om exploitaties aan te zetten tot meer energie-efficiëntie en productie van hernieuwbare energie, duurzame mobiliteit (modal shift), regenwateropvang en buffering... .
- Vlaanderen kan rechtstreekse (eigendoms)participatie of mede-eigenaarschap van burgers verplichten bij het realiseren van hernieuwbare energieprojecten.

Tenslotte moeten alle beleidsniveaus zich meer bewust worden van de invloed van hun beleidsbeslissingen op het klimaat (adaptatie en mitigatie). Er is nood aan verdere bewustmaking en het wegnemen van vooroordelen. Dat kan onder meer via vorming van de besturen, het tonen van goede voorbeelden of het aanreiken van een 'klimaattoets' voor projecten en beleidsbeslissingen. Hier moet vooral de nadruk gelegd worden op de impact van het ruimtelijk beleid.

3. Een nieuw ondersteunend instrument/ervaring met het Burgemeesterscovenant?

De klimaatcommissie vraagt of de provincies een idee hebben over de uitwerking van een eenvoudig systeem en instrument om gemeenten te ondersteunen in hun klimaatbeleid. Wat kan geleerd worden uit de ervaringen met het Burgemeestersconvenant?

Het Burgemeestersconvenant is een goed instrument om gemeenten te mobiliseren om een lokaal klimaatbeleid uit te werken. Het biedt een kader en laat toe over de gemeentelijke ambities in gesprek te gaan met de inwoners en andere lokale actoren. De rapportering die Europa vraagt is echter globaal en heeft niet de bedoeling om de uitvoering van acties in detail op te volgen. De evolutie van de CO₂ uitstoot wordt gemeten op het niveau van het grondgebied, maar de impact van het lokaal beleid hierop is vaak onduidelijk². De provincies en intercommunales hebben heel wat gemeenten gestimuleerd om het Burgemeestersconvenant te ondertekenen. Het is belangrijk om nu, liefst samen met de Vlaamse overheid, deze dynamiek vast te houden en gemeenten te ondersteunen bij de uitvoering. Aanvullend hierbij zou het nuttig zijn om een (vrijblijvende) tool te ontwikkelen die toelaat de uitvoering op te volgen en (aan de hand van een aantal indicatoren) de impact van het lokale beleid te meten (ten opzichte van het potentieel in die gemeente) en waar nodig bij te sturen. Deze tool moet de mogelijkheid

---

² Het al dan niet bereiken van de doelstelling heeft immers ook te maken met externe factoren naast het gemeentelijk beleid. Zo zal de ene gemeente zeer geschikt zijn voor het plaatsen van windmolens en in een andere gemeente is dat mogelijks niet zo. De uitstoot van een verstedelijkte of geïndustrialiseerde gemeente ligt vele malen hoger dan die van een landelijke gemeente ...

bieden om op een efficiënte manier een versnelde opvolging door de gemeente zelf (dan nu het geval is) mogelijk te maken. Vlaanderen kan zorgen voor een laagdrempelige tool en betrouwbare cijfers.

Wat kan nog geleerd worden uit ervaringen met het Burgemeestersconvenant?

- 20%/40% reductie van de CO₂-uitstoot tegen 2020/2030 is een hele uitdaging en zal voor vele gemeenten slechts haalbaar zijn mits een ambitieus, coherent en krachtig Vlaams klimaatbeleid. Werken naar doelstellingen op lange termijn is dus een must.
- Het belang van een intern participatieproces en dienstoverschrijdend werken mag niet onderschat worden. Klimaatbeleid en het Burgemeestersconvenant hebben een integratieproces binnen diensten van gemeenten en provincies op gang gebracht. Het klimaatbeleid wordt op die manier horizontaal beleidsmatig gedragen. Dit proces, gevoerd op zowel provinciaal als gemeentelijk niveau, vergt tijd en continue opvolging.
- Het Burgemeestersconvenant heeft op lokaal vlak heel wat in beweging gezet ("iedereen achter een gemeenschappelijke doelstelling"), mede dankzij de steun en wervende kracht van de provincies. Het is van uiterst belang deze dynamiek vast te houden. Als het lokaal klimaatbeleid in een ruimer Vlaams Beleid (Vlaamse doelstellingen) wordt ingebed, zal het Burgemeestersconvenant een groter politiek gewicht krijgen en een echte hefboom worden voor het Vlaamse klimaatbeleid.
- Intensieve begeleiding bij het Burgemeestersconvenant is onontbeerlijk! De rol van de territoriale coördinatoren (CTC) is een noodzakelijke schakel.
- Voorlopig hebben een beperkt aantal gemeenten ingetekend op de recente ambitieuzere doelstellingen. Deze gemeenten hebben extra ondersteuning nodig, onder meer bij het ontwikkelen van een adaptatiebeleid en een risico- en kwetsbaarheidsanalyse, maar ook op het vlak van financiering en concrete uitvoering. We mogen veronderstellen dat steeds meer gemeenten hierin gestimuleerd door Europa, de nieuwe Burgemeestersconvenant met die hogere en uitgebreidere doelstelling zullen ondertekenen. De provincies hebben zich reeds geëngageerd om steden en gemeenten te ondersteunen bij deze nieuwe ambities. Ook dit is een opportuniteit voor het toekomstige Vlaamse klimaatbeleid.

4. Maatregelen in alle sectoren

Binnen alle klimaatgerelateerde sectoren nemen de provincies maatregelen. Zij zetten hiervoor de eigen bevoegdheden en instrumenten in en ondersteunen de gemeenten bij het uitwerken van lokale klimaatmaatregelen op hun grondgebied. Voorbeelden van bevoegdheden en initiatieven van de provincies zijn: waterlopenbeheer, aanleg van overstromingsgebieden, wateradvies, sturen via de milieuvergunningen, erosiebestrijding, realiseren van natuurverbindingen, aanleg/financiering fietsroutenetwerken en netwerken van trage wegen, steunpunten duurzaam wonen en bouwen, talrijke sensibiliseringscampagnes, aansturen van de regionale landschappen en bosgroepen, beheer eigen groen- en natuurgebieden, provinciale mobiliteitspunten (woon-werkverkeer), et cetera. We zien in elk van deze sectoren mogelijke lock-ins en prioritaire aandachtspunten, maar ook mogelijkheden voor een betere samenwerking tussen de verschillende beleidsniveaus:

4.1 Ruimtelijke planning

Vanuit het oogpunt van ruimtelijke planning is het noodzakelijk om de grotere (bovenlokale) schaal mee te nemen in het voeren van een krachtig klimaatbeleid. Lokaal gemeten effecten worden immers sterk beïnvloed en vaak veroorzaakt door beslissingen die bovenlokaal worden genomen in het kader van ruimtelijke ordening.

Aandachtspunten zijn hier:

- Energievragers en energiebieders beter op elkaar afstemmen op ruimtelijk gewenste locaties (principe van energiemakelaar).
- De beleidsvisie om versnippering tegen te gaan in Vlaanderen en de concrete uitvoering van deze visie (via uitvoeringsbesluiten en vergunningenbeleid) meer afstemmen op de klimaatdoelstellingen. Hierdoor kan bewaakt worden, dat de beleidsmatig niet gewenste ontwikkelingen ook niet via een bepaald uitvoeringsbesluit (bijvoorbeeld vrijstellingsbesluit) toch mogelijk zouden worden.
- Er is nood aan realisatiegericht instrumenten (bij voorbeeld rond kernversterking). Op ruimtelijk vlak biedt momenteel een RUP enkel de mogelijkheid om een bepaalde visie te realiseren.
- Een betere afstemming tussen plannings- en vergunningsniveau is noodzakelijk. Op vergunningenniveau mag de visie, die de planning vooropstelt niet ondermijnd worden door te veel uitzonderingsmaatregelen in te bouwen.
- Inzetten op andere aspecten van kernversterking dan enkel wonen: clusteren van mobiliteitsgenererende functies, ontwikkeling en uitbouw van multimodale knooppunten, werken rond kernversterking versus het valoriseren van open ruimte.

4.2 Educatie

Educatie vormt ook een belangrijk aandachtspunt in het verhaal. Hierin spelen de MOS en NME werking een belangrijke rol. De Vlaamse overheid en de provincies werken hier constructief in tandem. Daar waar de Vlaamse overheid de krijtlijnen uittekent van het beleid inzake NME, staan de provincies in voor de operationalisering op het terrein. Het concrete eerstelijnsaanbod over klimaateducatie verschilt per provincie, maar de doelstelling is wel hetzelfde om burgers (kinderen/jongeren/volwassenen) uit te rusten met attitudes en competenties om duurzame keuzes te maken. Dank zij een jarenlange MOS en NME werking vanuit de provincies kennen we de scholen en kunnen daarom inspelen op hun specifieke behoeften in samenwerking met de lokale partners. Scholen kunnen in de centra ook terecht voor een kwalitatief educatief aanbod over klimaat waar ze materialen kunnen ontlenuen zoals bij voorbeeld de energiekoffers. We maken een verschil door te investeren in een ruim en erg divers educatief aanbod over natuur, milieu en duurzame ontwikkeling die laagdrempelig en betaalbaar is.

Aandachtspunten zijn hier:

- Ondersteuning van de NME/EDO-netwerking op Vlaams en internationaal niveau, deskundigheidsbevordering en professionalisering van de NME/EDO-sector.
- De implementatie van Educatie voor Duurzame Ontwikkeling in het onderwijs en het NME/EDO-werkveld blijft een belangrijk aandachtspunt.
- Een grote, nieuwe uitdaging ligt in de bijdrage van de NME/EDO-sector aan de realisatie van de Global Goals, in het bijzonder kwaliteitsvol onderwijs en klimaatactie, maar ook verantwoorde productie en consumptie, duurzame steden en gemeenschappen, partnerschappen om doelstellingen te bereiken.

4.3 Hernieuwbare energie

Er zijn reeds heel wat mooie voorbeelden van hernieuwbare energie initiatieven die door de provincies gestimuleerd werden. Denk hier bijvoorbeeld aan het Oost-Vlaamse Energielandschap of de energiekansenkaarten van Limburg en Vlaams-Brabant. Provincies kunnen de ideale gangmaker zijn om, versneld, bijkomende capaciteit inzake hernieuwbare energie te creëren.

Aandachtspunten zijn hier:

- Streven naar zelfstandigheid qua energievoorziening met hernieuwbare energie. Een visie op grotere schaal gecombineerd met een faciliterende rol van een lokale overheid zijn hier essentieel.
- Het probleem van de radarinstallaties, restricties door Belgocontrol en Defensie waardoor het plaatsen van windmolens bemoeilijkt wordt, moet op Federaal niveau worden opgelost.

- Warmtenetten voor verwarming van woonkernen. Hier werken de Vlaamse overheid en de provincies complementair. De Vlaamse overheid staat in voor de afbakening, de provincies hebben een uitgesproken faciliterende rol en brengen de verschillende partijen samen.

4.4 Bouwen en wonen

Lokale overheden hebben hier samen met de Vlaamse overheid de verantwoordelijkheid om open ruimte te vrijwaren. Het door Vlaanderen ingezette transitietraject naar duurzaam wonen en bouwen moet verder worden uitgerold in samenwerking met de provinciale steunpunten duurzaam wonen en bouwen.

Aandachtspunten zijn hier:

- De verwachte bevolkingsgroei maximaal opvangen in de verstedelijkte kernen en rond knooppunten voor openbaar vervoer.
- Resoluut kiezen voor inbreiding, woonuitbreidingsgebieden niet langer aansnijden, stoppen met lintbebouwing.
- Breken met het huidige woonsysteem, inzetten op duurzame wijken en nieuwe woonvormen.
- Prioritair inzetten op renovatie van bestaande, verouderde woningen, het stimuleren van isolatie en totaalrenovatie.

4.5 Klimaatbestendige landschappen

Een sterk adaptatiebeleid vraagt een uitgesproken interbestuurlijke samenwerking. Deze samenwerking is onder meer cruciaal bij het beheer van de waterlopen en het opvangen van negatieve klimaateffecten zoals overstromingen en erosie. Vlaanderen moet ook prioritair werk maken van een robuuste groen blauwe dooradering van het landschap. Provincies, gemeenten, regionale landschappen en bosgroepen verfijnen dit netwerk op lokaal niveau, onder meer door het realiseren van natuurverbindingen.

Aandachtspunten zijn hier:

- Voorkomen van bijkomende bebouwing in het buitengebied via het voeren van een strikt vergunningenbeleid.
- Doelgericht monitoren van de klimaatfuncties en ecosysteemdiensten die het landschap vervullen ten voordele van de mens. De waarde van deze ecosysteemdiensten moet mee in rekening gebracht worden bij beleidsbeslissingen en projecten.

4.6 Mobiliteit

Het voeren van een beleid dat inzet op “fossiele transitievormen” van energie kan remmend werken op innovatie en de transitie naar niet-fossiele vormen van hernieuwbare energie en economische opportuniteiten afremmen. De hogere overheden zullen het openbaar vervoer moeten afstemmen op de wensen van de 21ste eeuw. Niet enkel steden, maar ook kleinere gemeenten moeten een goede bediening krijgen. Verder moet ook de kaart van de fietsers en de voetgangers worden getrokken.

De provincies investeren al geruime tijd in onder andere fietssnelwegen. Tijdens de voorbije legislatuur hebben de vijf Vlaamse provincies samen 62,4 miljoen euro geïnvesteerd in het vervolledigen van het bovenlokaal functioneel fietsroutenetwerk (BFF), de aanleg van fietssnelwegen/fietsostrades en andere noodzakelijke infrastructuur. Door deze investeringen stonden de provincies garant voor de aanleg van meer dan 420 km fietspaden. Natuurlijk is dit niet voldoende.

Aandachtspunten zijn hier:

- Bij de inplanting van bedrijven, recreatie en woningen is er nood aan een doordachte keuze voor een duurzame mobiliteit.
- Investeren in milieuvriendelijke en CO2-neutrale technologieën.
- Een duidelijker samenwerkingskader met betrekking tot de fietssnelwegen is noodzakelijk.
- Uitbouw van een slimme logistiek en slimme netwerken om goederentransport te verduurzamen.

4.7 Economie

Een klimaatneutrale wereld kan niet worden gerealiseerd zonder een duurzame economie. Groene investeringen moeten worden gestimuleerd. Een circulaire economie is onlosmakelijk verbonden aan het streven naar klimaatneutraliteit. Onze economie zal een transitie doormaken waar de digitalisering de belangrijke spil in het verhaal is. Op deze transitie zullen we ons moeten voorbereiden.

Aandachtspunten zijn hier:

- Inzetten op het stimuleren van de lokale economie en de duurzame detailhandel.
- Een toekomstgerichte economie vereist klimaatgerichte innovatie en specialisatie.
- Het sluiten van kringlopen.

4.8 Landbouw

We moeten het belang van een duurzame innoverende landbouw in Vlaanderen onderstrepen. De groeiende bevolking doet de vraag naar kwaliteitsvolle en duurzame voeding toenemen. In Vlaanderen moeten we er ons dus bewust van zijn dat landbouw niet mag verdwijnen. De klimaatveranderingen zullen immers een impact hebben op onze manier van telen. De landbouwsector heeft al inspanningen geleverd. Er zullen echter blijvende inspanningen nodig zijn. Het is van belang dat we (startende) landbouwers de kansen geven om hun activiteiten te kunnen ontplooiën. Wanneer wij hun deze zekerheid bieden zal dit ook het hele klimaatverhaal ten goede komen. De landbouwer zal op deze manier ook zijn rol als beheerder van de open ruimte beter kunnen uitspelen.

Aandachtspunten zijn hier:

- Inzetten op lokale en duurzame voedselproductie en -afzet.
- Inzetten op verdere ondersteuning en stimuleren van de biologische en agro-ecologische landbouw.

5. Meer informatie over de plannen en ambities van de vijf provincies

- Provincie Oost-Vlaanderen: www.ikbenklimaatgezond.be
- Provincie West-Vlaanderen: www.west-vlaanderen.be/kwaliteit/Leefomgeving/klimaat
- Provincie Vlaams-Brabant: <http://www.vlaamsbrabant.be/klimaatneutraal>
- Provincie Antwerpen: www.provincieantwerpen.be (zoekterm: klimaatplan, klimaatneutrale organisatie 2020, Burgemeestersconvenant, klimaatrealisaties, klimaatneutrale provincie, ISO 14001)
- Provincie Limburg: www.limburgklimaatneutraal.be

6. Bevoegde gedeputeerden voor de vijf provincies

- Provincie Antwerpen: gedeputeerde Rik Röttger
- Provincie Vlaams-Brabant: gedeputeerde Tie Roefs
- Provincie Limburg: gedeputeerde Ludwig Vandenhove
- Provincie West-Vlaanderen: gedeputeerde Guido Decorte
- Provincie Oost-Vlaanderen: gedeputeerde Jozef Dauwe

7. Klimaatambtenaren bij de vijf provincies

- Provincie Antwerpen:

Britt Mertens	britt.mertens@provincieantwerpen.be
Els van Praet	els.vanpraet@provincieantwerpen.be

- Provincie Vlaams-Brabant:

Hilde Hacour	hilde.hacour@vlaamsbrabant.be
Els Cornelis	els.cornelis@vlaamsbrabant.be

- Provincie Limburg:

Nele Vandenreyt	nele.vandenreyt@limburg.be
Patrick Boucneau	Patrick.boucneau@limburg.be

- Provincie West-Vlaanderen:

Marie De Winter	Marie.DeWinter@west-vlaanderen.be
Nathalie Erbout	Nathalie.Erbout@west-vlaanderen.be

- Provincie Oost-Vlaanderen:

Kim Rienckens	kim.rienckens@oost-vlaanderen.be
Frederika Torfs	frederika.torfs@oost-vlaanderen.be